

Krókuszt Projekt

Foglalkozási tervek, óravázlatok

A Krókusz Csoportok hatékony munkáját segítő alábbi ajánlásaink, kiegészítve a projekt tanári kézikönyvét, a hazai viszonyok figyelembevételével készültek. A Krókusz Projektekben díjmentesen, szabadon felhasználhatóak, de nem kötelezőek. Alkalmazásukhoz az ELTE PPK Neveléstudományi Intézet támogatásával, szükség esetén további támogatást nyújtunk.

1. Foglalkozás

Osztályfőnöki vagy más tanítási órán (szakórán) a projektben közreműködő tanár ismerteti a projektet, projektterv készül. Az ismerkedés a projekttel egyfajta ötletbörze, motiválás, projekttervezés, amely során teret kell kapnia a diákok érdeklődésének, téma iránti elköteleződésének, önálló elképzeléseinek. A tanár támogassa ezeket, és igyekezzen a megvalósítás lehetőségeire (pl. a projektpartnerek által felajánlott lehetőségekre) és feltételeire felhívni a figyelmet.

1. Foglalkozás: Nagyszüleink, dédszüleink gyermekkorra

Műveltségterület: Ember és társadalom - tájékozódás térben és időben

Téma: Családtörténet/gyermekkor-történet

Óra típusa: forrásfeldolgozás

Fejlesztendő kompetenciák: személyközi, interkulturális és szociális kompetenciák

Pedagógiai cél: a fiatalok identitásának alakítása – tájékozódás más (előző) generációk életmódjáról

Feladat: családi fotók segítségével felidézni a felmenők gyermekkorát

Módszer: fotóelemzés (a projekt részfeladata)

Munkaforma: plénum (lehetőleg körben, félkörben vagy U-alakban), páros munka

Helyszín: tanterem, könyvtár

Eszközanyag: tábla, vetítő, csomagolópapír

Előzetes házi feladat (a foglalkozást megelőző minimum egy, de inkább két héttel kapják meg a feladatot a diákok, hogy legyen lehetőségük felkészülni): keressenek a családban fellelhető legidősebb családtagról készült gyerekkori/fiatalkori fotókat és tudjanak meg mindent az illetőről, amit a családi emlékezet őriz, főképp a gyermekkorukról. A fotókat másolják le és hozzák magukkal (ha van több fotó, amely több információt segít átadni, még jobb).

Fontos, hogy a kérdéseket (témákat) beszéljük meg és rögzítsük a diákokkal, ezzel irányítani tudjuk a képek megbeszélését.

Például:

- Hol lakott a család? Mindig ott lakott-e? (város, falu...)
- Hol járt iskolába (óvodába)? Milyen iskolát végzett? Milyen volt az iskola, a tanítók, milyenek voltak a tankönyvei?
- Milyen körülmények között éltek? (Házban vagy lakásban? Hányan laktak együtt? Milyen bútoraik, felszereléseik voltak? Mennyire volt komfortos a lakóhelyük? ...)
- Miket ettek? Hogyan főztek? Milyen edényeik, terítkeik voltak? Honnan volt az élelmiszerük (bolt, saját termelés, szövetkezet...)?
- Milyenek voltak a saját holmijai (berendezési tárgyak, játékok, ruhaneműk, taneszközök...)?
- Milyen feladatai voltak a családban? Milyenek az iskolában?
- Milyen közösségi életet élt? Volt-e cserkész, kisdobos, úttörő?
- Milyen szabadidős elfoglaltságai voltak? Sportolt-e? Milyen játékokat játszottak?
- Milyenek voltak a családtagok? Mit csináltak, hogyan éltek, milyen volt a hozzájuk fűződő viszony?
- Mit tudnak a szomszédokról?
- Mi az első, mi a legkedvesebb, mi a legrosszabb gyerekkori élmény, amire emlékeznek?
- Milyen volt a család? Kik voltak a családtagok? Ki volt a kedvence? És ő kinek volt kedvence?

Idő	Tanári aktivitás	Tanulói tevékenység	Módszer	Munkaforma	Eszköz	Táblakép	Egyéb
2'	1. A foglalkozás kereteinek megteremtése, témabejelentés: A családról beszélgetünk: Kik voltak a felmenők?	Elhelyezkedés, képek előkészítése	Projekt módszer	Plénum	Fotók		Szükség esetén kivetítés
30-35'	2. 1,5 percben mindenki mutassa be kit, mit látunk a képen, mi volt a legérdekesebb, amit a gyermekkoráról megtudott? (Szükség esetén reflektálás, kiegészítés)	Megmutatják egymásnak a képeket (körbeadják, vagy ki lehet vetíteni, mágnes táblára tenni)	Fotóbemutató	Plénum/ egyéni munka	Fotók vagy másolataik	Fotók	Szükség esetén kivetítés
5'	3. Párba rendeződve arról beszéljenek, miben volt más a felmenő gyermekora? (beszélgetés közben a tanár körbejár, segít, ha kell. A végén végigkérdezi a csoportot. Felírja egy kartonra/csomagolópapírra!	Párban beszélgetnek, kiemelik a legfontosabbat!	Elemzés, kiemelés	Páros munka			
5'	4. Készítsünk gondolattérképet a táblára a felmenőkről megtudottak alapján!	A tanár vagy a diákok egyike felírja a kiemelt mozzanat	Gondolattérkép	Plénum			Szükség esetén kivetítés

		okat.					
1'	5. Helyezzük el a teremben a gondolattérképet/ esetleg a fotókat is! Következő alkalommal kiegészítjük egy térképpel!						

2. Foglalkozás: Felmenők származása – Honnan jöttek? (1 vagy 2X45 perc)

Műveltségterület: Ember és társadalom/állampolgári nevelés/identitás

Téma: Családtörténet/gyermekkortörténet/származás

Óra típusa: új ismeretek alkalmazása

Fejlesztendő kompetenciák: személyközi, interkulturális és szociális kompetenciák, digitális és állampolgári kompetenciák

Pedagógiai cél: a diákok identitásának alakítása – a családi származás, hovatartozás feltárása térben

Feladat: térképkészítés a felmenők szülőhelyéről

Módszer: csoportmunka

Munkaforma: plénum (lehetőleg körben, félkörben vagy U-alakban), csoportmunka

Helyszín: tanterem, könyvtár

Előzetes házi feladat: mindenki pontosan derítse fel az egyik felmenő szülőhelyét (olyan felmenőt válasszunk, aki nagyjából azonos időben született a holokausztban megölt gyerekekkel, illetve az esetleg később meginterjúvolandó túlélővel).

Eszközигény: tábla, Európa, ill. világtérkép, számítógép, gombostű, cérna/madzag- két színben (a férfi és a nő megkülönböztetésére)

Ez a foglalkozás fejleszthető, folytatható.

(A táblázatban + Projekt megjelölés)

Idő	Tanári aktivitás	Tanulói tevékenység	Módszer	Munkaforma	Eszköz	Tábla kép	Egyéb
4'	1. A foglalkozás kereteinek megteremtése, téma bejelentés: Honnan származtak a felmenők? Térképen fogjuk ábrázolni.		Projekt módszer	Csoport	Térkép, számítógép, internetelérést		Szükség esetén kivetítés
10'	2. Alkossunk kis Csoportokat (4-5 fő), beszéljék meg a Csoportok születési helyeket, nézzenek utána, hol van, milyen távolságra, milyen hely.	Csoportalakítás, elhelyezkedés, tájékozódás. Előkészítik a színes fonalakat, gombostűket.	Térkép	Plénium	Térkép, gombostű, cérna		Szükség esetén kivetítés
20'	3. Aki kész, a falon elhelyezett térképen jelölje a helyszínt. Ügyeljenek a színek használatára! Ha helybéli a családtag, színes gombostű (esetleg kis zászló) jelezze a helyet.	Beszélgetés, keresgélés közösen, kiemelik a legfontosabbakat a térképen	Térkép	Plénium	Térkép, gombostű, cérna		
10'	4. Nézzük meg közösen a térképet: <i>Ki származik a legtávolabbról? Ki külföldről? Kik azonos helyről?</i> Feladat: Tudjátok meg, találkoztak-e és ha igen, hogyan!						
1'	5. Eszközök és a terem visszarendezése				Ua.		
	+Projekt nagyszülők: Közös őseink a virtuális térben	A diákok a projekt közös	Virtuális és valóságos térkép	Egyéni/páros,	Két újabb szín használata javasolt (zöld-férfi,		

	+ Projekt kapcsolatok: Krókuszcsoportok családfeépítés Tudjátok meg, van-e más Krókuszcsoportok résztvevőinek felmenői között, ugyanonnan származó. Hasonlítsátok össze a sajátotokkal a róluk szóló összeállítást. (Lehetőségtől, időtől függően. Időhiány esetén, idősebb tanulók önállóan is megvalósíthatják.)	internetes felületén, Facebookon megjelenítik a közösen készített térképet és kérik projekt társait, hogy jelöljék meg, írják meg, kik azok, akik felmenői ugyanonnan származnak.		csoportmunka	narancs-nő) a jelölésre. Kinyomtatni, közzétenni.		

2.

3. Foglalkozás: Találkozás holokauszt túlélővel, 45 perc

Műveltségterület: Ember és társadalom/állampolgári nevelés

Téma: emlékezés-emlékezet a jövő szolgálatában

Óra típusa: új ismeretek szerzése holokauszt túlélővel való találkozás kapcsán

Fejlesztendő kompetenciák: személyközi, interkulturális és szociális kompetenciák, digitális és állampolgári kompetenciák

Pedagógiai cél: a népi történetek (kiemelten a holokauszt) differenciált megítélésének kialakítása, a személyes élménnyel az egyéni családtörténetek és a nemzet, illetve világtörténelem összekapcsolása, az egyéni és a társadalmi felelősségvállalás szerepének értelmezése, identitásalakítás

Előzetes feladat:

- A diákok nézzenek utána a holokauszttal kapcsolatos információknak (a szó jelentésének, áldozatok számának [magyar és külföldi áldozatok], hiteles forrásoknak). Ezek alapján is, fogalmazzanak meg egy vagy több kérdést, amit a túlélőnek föltennének.
- Ahol a „Csillagos életek” könyv szereplői a vendégek, olvassanak el egy részt a túlélő elbeszéléséből és ennek alapján fogalmazzák meg kérdéseiket

Feladat: aktív közreműködés a személyes találkozás kapcsán

Módszer: moderált beszélgetés

Munkaforma: plénum (lehetőleg körben, félkörben vagy U-alakban)

Helyszín: tanterem, könyvtár

Fontos!

A találkozást feltétlenül elő kell készíteni, hogy a találkozásra felkészülten kerüljön sor.

- a) Az előzetes feladatok megbeszélése (Ha van rá teljes óra, érdemes rászánni. Ha nincs, építsük be valamilyen módon más szakórába.)
- b) Az előzetes feladatok kiadása (akár más szaktanár támogatásával, önkéntes kisCsoportokban, legfeljebb 4-5 fős Csoportokban, előre kijelölt csoportvezetővel)

Eszközigény: tábla, vetítő

Idő	Tanári aktivitás	Tanulói tevékenység	Módszer	Munkaforma	Eszköz	Táblakép	Egyéb
5'	1. A túlélő és a moderátor bemutatása	Körben vagy félkörben foglaljanak helyet	Projekt módszer	plénum			
10'	2. Képek és a moderátor segítségével a túlélő családjának és gyermekkorának megismerése				Lehetőség szerint kivetíteni a képeket.		
20'	3. Kérdések és válaszok	A diákok által megfogalmazott kérdések		Plénum			
8'	5. Készítsünk gondolattérképet a túlélő traumatikus élményei alapján! Emeljétek ki a kulcsszavakat, amelyeket kiemelhetünk!	Diákok a tanár segítségével/ irányításával kiemelik és összegzik a „elbeszélte történelem” fontosabb elemeit	Gondolattérkép	Plénum	Tábla, csomagoló papír, filc		
2'	Elköszönés, zárás						

4. Foglalkozás: Gyermekkorok a virtuális térben, 45 perc

Műveltségterület: Ember és társadalom

Téma: Kutatás a virtuális térben

Óra típusa: új ismeretek megszerzése a digitális technikák segítségével

Fejlesztendő kompetenciák: Személyközi, interkulturális és szociális kompetenciák, digitális és állampolgári kompetenciák

Pedagógiai cél: a projektmunka kutatómunkájába a virtuális tér bevonása, a projekten belüli kommunikáció bővítése

Feladat: a tanulók alkalmazzák a megismert digitális technikákat, kommunikáljanak a projekt Facebook oldalán, tegyék nyilvánossá munkájuk, tapasztalataik eredményeit, részeredményeit, keressenek partnereket, akikkel összehasonlíthatják tevékenységüket

Módszer: projektmódszer, projektkommunikáció

Munkaforma: egyéni, páros, kiscsoport

Helyszín: számítógépterem vagy internet használatot biztosító könyvtár/tanterem

Előzetes feladat: A diákok nyomozzanak, kutassanak a családban, hogy megtudják, hogyan érintette a felmenők életét a háború, benne a holokauszt.

Meséltessék a családtagokat, gyűjtsenek korabeli fotókat, képeslapokat, levelezőlapokat, kitüntetések, katonakönyvet, behívólevelet, sárga csillagot, egyéb rekvizitumokat. Írják le, vegyék filmre, fotózzák le, rajzolják le, fessék meg, vagy írják le, a látottakat, hallottakat és készítsék el ebből saját feldolgozásaikat. A feldolgozás műfaja szabadon választható (néhány példa: fotóalbum, film, audió összeállítás, írásmű, kiállítás... stb.)

Néhány egyénileg, párban vagy csoportban végezhető, javasolt feladat:

- Párhuzamok és különbségek a megszólaltatott túlélő és a hasonló korú családtag gyerekkorában
- Fiktív (más) befejezésű történet a megszólaltatott túlélőről
- Virtuális (vagy valóságos) kiállítás a felmenők gyerekkoráról

Figyelem!

A feladatok a lokális történelemhez is alakíthatók (pl. Csillagos házak, roma holokauszt, kitelepítés vagy más nemzetiségeket sújtó események...)

Záró feladat: A kutatómunka eredményeinek véglegesítése, az iskolai honlap és a projekt internetes felületén megjelenítendő változat elkészítése (a megbeszélés után), feltöltése.

Eszközигény: számítógép, tablet, okostelefon

Idő	Tanári aktivitás	Tanulói tevékenység	Módszer	Munkaforma	Eszköz	Táblakép	Egyéb
25'	1. Részösszegzés: Megbeszéljük, ki, milyen eredményre jutott.	A produktumok teljes vagy részleges bemutatása	Kiállítás-látogatás Szóbeli prezentáció	Csoport vagy osztály Egyéni/pár/csoport	Lehetőség szerint kivételeni a képeket		

20'	2. Keressünk kapcsolatokat a projektrésztvevőkkel, kérdezzük meg őket, kinek vannak hasonló kutatási eredményei, ki tud hasonló történetekről. A diákok készítsenek emlékeztető fotókat, jegyzeteket. (A tanár támogatja, segíti a diákok üzenetküldését.)	A projekt nemzetközi Facebook oldalán felhívást tesznek közzé: „<i>hasonló gyermekkorokat</i>” keresnek. A jelentkezőkkel felveszik a kapcsolatot és közösen igyekeznek megtalálni a párhuzamokat és különbségeket.	Digitális kommunikáció	Csoport vagy osztály Egyéni/pár/csoport			
	3. Kaptatok-e válaszokat? Melyek voltak ezek? Feladat: Ellenőrizték és összátok meg a válaszokat. (Időben történhet később.)			Párban, kis csoportban			

5. Foglalkozás: A projekttermékek bemutatása, 45 perc

Műveltségterület: Ember és társadalom

Téma: Mit mesélnek a családtörténetek a holokausztról?

Óra típusa: összegző óra (projekttermékek bemutatása)

Fejlesztendő kompetenciák: Személyközi, interkulturális és szociális kompetenciák, digitális és állampolgári kompetenciák

Pedagógiai cél: a projektmunka eredményeinek prezentálása

Feladat: A diákok különböző prezentációs technikákat alkalmazva bemutatják termékeiket. Ezeket összegzik, mit tudtak meg családtagjaik történetén keresztül az előítéletekről és annak a népi történetekben megjelenő következményeiről, hogyan függött ez össze a történelemből megismert tényekkel, miként egészültek ki a projektben szerzett egyéb információkkal, milyen új tudáshoz jutottak egyéni és csoportidentitásukról, az előítélettel szembeni fellépéssel kapcsolatos saját lehetőségeikről.

A termékek lehetnek egyéni vagy/és az egyéni alkotásokból készült montázs, a csoport közös terméke.

Módszer: projektmódszer

Munkaforma: egyéni, páros, kiscsoportos prezentáció

Helyszín: aula/könyvtár/tanterem

Előzetes feladat: a prezentáció előkészítése, a részfeladatokról forgatókönyv készítése (előzetes próba)

Házi feladat: A projektmunka eredményeinek értékelése (Sikerek, nehézségek)

Eszközigeny: számítógép, kutatási, és egyéb munkanyagok (fotók, táblók stb.) – a nyíló krókuszokkal is érdemes számolni

Idő	Tanári aktivitás	Tanulói tevékenység	Módszer	Munkaforma	Eszköz	Táblakép	Egyéb
5'	1. Üdvözlés			Egyéni			
	2.A projekt rövid bemutatása		Szóbeli kommunikáció	Egyéni/pár/csoport			
30'	3. A diákok bemutatják produktumaikat, amelyek tükrözik a projekt cél megvalósulását: erősödött identitásuk, megértették az előítélet és a kortársak halála közötti összefüggést, és fel tudnak lépni ellene. (A tanár a háttérből támogatja a diákok prezentációit.)	A produktumok teljes vagy részleges bemutatása (hang-és képanyagok stb.) Térkép: Honnan jöttünk? Felmenőink gyermekkorá. Holokausztemlékezet	Szóbeli prezentáció + Digitális kommunikáció	Egyéni/pár/csoport vagy/és Párban, kis csoportban	Lehetőség szerint kivetíteni a képeket		Másik Krókuszcsoport/osztály meghívása, ill. a teljes iskolai közösség előtti bemutatás A produktum nyilvánossá tétele: iskolaújság és honlap, Facebook, stb.
5'	4. Mit jelképez a krókuszt?	A diákok ismertetője, esetleg flashmob	Fakultatív	Fakultatív	Fakultatív		

6. Foglalkozás: A projekt értékelése

Műveltségterület: Ember és társadalom

Téma: Értékelés

Óra típusa: összegző-értékelő

Fejlesztendő kompetenciák: Személyközi kompetenciák (önismeret, önreflexió)

Pedagógiai cél: a projekt céljainak és eredményeinek összehasonlítása, elemzése, következtetések levonása, külön az egyéni és közösségi feladatvállalások értékelése

Feladat: a projektmunka eredményeinek értékelése, az egyéni és a csoportteljesítmény differenciált értékelése – összevetve, hogy a történelemből megismert tényeket miként sikerült kiegészíteni, milyen új információkat, milyen új tudásokat sikerült szerezni. Miben változott az egyéni hozzáállás, attitűd (előítéletesség)?

Módszer: értékelés: értékelőlappal, önreflexióval (beszélgető-körben), SWOT stb.

Munkaforma: egyéni, páros, plénum

Helyszín: aula/könyvtár/tanterem

Előzetes feladat: értékelő lapok elkészítése

Eszközigény: értékelő lap, SWOT-elemző táblázat, tollak

Idő	Tanári aktivitás	Tanulói tevékenység	Módszer	Munkaforma	E s z k ö z	Táblakép	Egyéb
5'	1. Üdvözlés	A feladat ismertetése: A projektértékelés	Szóbeli kommunikáció				
15'	2. A beszélgető-körben a diákok összegzik projekttapasztalataikat, kiemelik a pozitív és a negatív élményeket, reflektálnak saját teljesítményükre, a páros és a csoport összteljesítményére. (A tanár irányítja a beszélgetést, ő is egyenjogú tagként reflektál.)	Önreflexió	Szóbeli kommunikáció	Egyéni		Táblára összegezni (tanár)	

10'	3. A diákok kitöltik a projektértékelő lapokat.	Egyéni munka, írásban	Írásbeli kommunikáció	Egyéni	É r t é k e l ő l a p	

10'	4. SWOT-elemzés Mit viszek magammal?	Az értékelőlap kitöltése Rajzok, szöveges üzenetek	Szóbeli kommunikáció (közösen) Reflexió rajzban, írásban	Pár- vagy csoportmunka értékelése	S Az elkészült W poszter C elhelyezése a T falon/táblán é r t é k e l ő l a p , c s o p a g o l ó p a p í r ,	

5'	5. Következtetések levonása A jövő lehetőségei (kiemelni az eredményeket, a tovább lépés lehetőségét)	A tapasztalatok „kihangosítása”	Szóbeli kommunikáció	Pár- vagy csoportmunka/beszélget ő kör	F i l c		